

Heeft u vragen? Nood aan bijkomende info?
Mail naar onze frontdesk via vraag@mi-is.be
Of bel naar **02 508 85 85**

**Aan de dames en heren
Voorzitters van de openbare centra
voor maatschappelijk welzijn**

25 maart 2010

**Omzendbrief betreffende het sociaal onderzoek vereist voor de
terugbetaling van de medische kosten in het kader van de Wet van 2
april 1965 en het Ministerieel Besluit van 30 januari 1995**

Mevrouw de Voorzitter,

Mijnheer de Voorzitter,

Overeenkomstig de Programmawet van 30/12/2009 werd *artikel 11§1 van de wet van 2 april 1965 betreffende het ten laste nemen van de steun verleend door de OCMW's* gewijzigd. Het volgende lid werd toegevoegd:

“De in voormeld artikel 4 bedoelde kosten kunnen slechts worden terugbetaald indien het bestaan en de omvang van de nood aan maatschappelijke dienstverlening door middel van een voorafgaand sociaal onderzoek werd vastgesteld.”

Hiermee wordt opnieuw uitdrukkelijk bevestigd dat er steeds een sociaal onderzoek vereist is met betrekking tot de terugbetaling van medische kosten, met inbegrip voor de LOI-bewoners.

Deze omzendbrief heeft als doel de vereisten voor een sociaal onderzoek met betrekking tot de terugbetaling van de medische kosten verder te verduidelijken.

De bedoeling van het sociaal onderzoek is het nagaan van de behoefte van de steunaanvrager van de medische kosten. Zoals meermaals gesteld door de Raad van State mag het geen automatisme zijn dat de zorgverstreker de niet-betaalde facturen doorstuurt naar het OCMW en dat het OCMW deze facturen zonder meer ten laste neemt. Het louter betalen van een factuur behoort immers niet tot de taak van het OCMW.

Recent bevestigde het Grondwettelijk Hof eveneens in zijn arrest *nr.50/2009 van 11 maart 2009* de noodzaak dat ook bij dringende medische hulp de behoefte moet worden nagegaan.

Dit sociaal onderzoek wordt uitgevoerd door een maatschappelijk werker. Deze mag zich baseren op gegevens die overgemaakt worden door bijvoorbeeld iemand die niet verbonden is aan het OCMW (bijvoorbeeld iemand van de verplegingsinstelling). Het eigenlijke sociaal verslag moet opgemaakt worden door een maatschappelijk werker van het OCMW die een voorstel formuleert op basis van de bevindingen van zijn sociaal onderzoek. De OCMW-Raad besliste uiteindelijk of de medische kosten al dan niet ten laste genomen worden door het OCMW.

Het is niet noodzakelijk om steeds een nieuw sociaal verslag op te maken. Dit is slechts vereist als de situatie van de aanvrager wijzigt. Een sociaal verslag dat recent werd opgemaakt voor een ander soort hulp kan overigens ook als basis dienen om de staat van behoefte te beoordelen.

Het komt het OCMW toe om te beoordelen welke middelen nodig zijn om de staat van behoefte van de aanvrager vast te stellen (bijvoorbeeld een huisbezoek, contact met externe instanties of verenigingen, ...).

1. Bestaande bepalingen omtrent het sociaal onderzoek

Het voeren van een sociaal onderzoek is overeenkomstig *artikel 60 §1 van de wet van 8/07/1976 betreffende de openbare centra van maatschappelijk welzijn* steeds beschouwd als een vereiste vooraleer het OCMW tussenkomt in het kader van de maatschappelijke dienstverlening:

“De tussenkomst van het centrum is, zo nodig, voorafgegaan van een sociaal onderzoek dat besluit met een nauwkeurige diagnose nopens het bestaan en de omvang van de behoefte aan dienstverlening en de meest passende middelen voorstelt om daarin te voorzien.

De betrokkene is ertoe gehouden elke nuttige inlichting nopens zijn toestand te geven, alsmede het centrum op de hoogte te brengen van elk nieuw gegeven dat een weerslag kan hebben op de hulp die hem wordt verleend.

Het verslag van het sociaal onderzoek opgesteld door een maatschappelijk werker bedoeld in artikel 44 geldt tot bewijs van het tegendeel wat betreft de feitelijke vaststellingen die daarin op tegensprekelijke wijze zijn opgetekend.”

Vanzelfsprekend zijn al deze bepalingen van toepassing op het sociaal onderzoek met betrekking tot de terugbetaling van de medische kosten.

De zinsnede “*zo nodig*” werd steeds **restrictief** benaderd: enkel in geval van onomstotelijke duidelijke behoefte moet er geen verder sociaal onderzoek verricht worden. Dit is echter nooit het geval met betrekking tot de terugbetaling van medische kosten door de POD Maatschappelijke Integratie. Hiervoor is steeds een sociaal verslag vereist.

De noodzaak tot sociaal onderzoek wordt ook vermeld in artikel 11, §2, van de wet van 2 april 1965 betreffende het ten laste nemen van de steun verleend door de OCMW's.

Graag herinner ik u bovendien aan de bepalingen opgesomd in de *Omzendbrief van 9 januari 2006 betreffende de “Terugbetaling medische kosten in het kader van de wet van 2 april 1965 en het Ministerieel Besluit van 30 januari 1995”*:

- 1) **Er moet door de begunstigde een steunaanvraag ingediend worden bij het OCMW:**
 - ofwel door zich persoonlijk aan te melden bij het OCMW ;
 - ofwel via de sociale dienst van een verplegingsinstelling, die de door de begunstigde ondertekende steunaanvraag bezorgt aan het OCMW ;
- 2) **De steunaanvrager dient behoefstig te zijn. Het OCMW moet een sociaal onderzoek doen naar de behoefte van de steunaanvrager en een sociaal verslag opstellen. Dit verslag moet uitsluitend geven of de persoon over onvoldoende middelen van bestaan beschikt. Het onderzoek kan initieel gebaseerd zijn op gegevens van de sociale dienst van het ziekenhuis, maar het OCMW moet steeds op basis van een eigen sociaal onderzoek een aparte beslissing nemen met betrekking tot het ten laste nemen van deze kosten.**

2. Inhoudelijke elementen sociaal verslag

Het Informatiedocument met betrekking tot de medische bewijsstukken in het kader van de Wet van 2 april 1965 en het Ministerieel Besluit van 30 januari 1995 (terug te vinden op www.mi-is.be) lichtte in het verleden reeds een aantal inhoudelijke elementen van het sociaal onderzoek toe onder het punt G.

In bijlage vindt u een model van sociaal verslag. Dit is geen opgelegd model. Het OCMW is vrij zijn onderzoek te voeren op de manier die het gepast vindt.

Een exhaustieve lijst van bepalingen waaraan het sociaal verslag moet voldoen weergegeven is niet mogelijk daar elke situatie uniek is en soms bijzondere en steeds wisselende onderzoeksdata vereist. De punten opgenomen in het model zijn doorgaans wel minimaal vereist om tot behoefte te beslissen door de OCMW-Raad en maken het voor de POD mogelijk vast te stellen dat alle voorwaarden zijn vervuld met betrekking tot het recht op terugbetaling van steun.

Het gaat om de volgende punten:

1) Identificatiegegevens en verblijfsituatie:

- Naam
- Voornaam
- INSZ-nummer
- Nationaliteit
- Burgerlijke stand
- Gemeente/plaats van verplichte inschrijving (code 207)
- Effectieve verblijfplaats in België
- Gezinssamenstelling

2) Bestaansmiddelen en reden van verblijf:

- Bestaansmiddelen aanvrager
- Bestaansmiddelen partner met wie aanvrager samenwoont
- Bestaansmiddelen ascendenten/descendenten in de eerste graad met wie aanvrager samenwoont
- Reden van verblijf

Als de bestaansmiddelen van de aanvrager en/of de partner met wie de aanvrager samenwoont uitstijgen boven de overeenkomstige categorie van het leefloon, mag het remgeld niet ten laste gelegd worden van de Staat, met uitzondering van het remgeld bij de hospitalisatiekosten. Dit is enerzijds het gevolg van artikel 11, §1, 2°, van de wet van 2 april 1965 betreffende het ten laste nemen van de steun verleend door de OCMW's en anderzijds van artikel 1 van het Ministerieel Besluit van 30/01/1995 tot regeling van de terugbetaling door de Staat van de kosten van de dienstverlening door de OCMW toegekend aan een behoeftige die de Belgische nationaliteit niet bezit en die niet in het bevolkingsregister is ingeschreven.

3) Statuut op het moment van de medische verzorging:

Dit gegeven is bijvoorbeeld van belang met het oog op de noodzaak van een attest dringende medische hulp, maar ook om na te gaan welke stappen er gezet dienen te worden met betrekking tot het nagaan van de verzekerbaarheid van de persoon.

4) Verzekerbaarheid:

Er moet bijzondere aandacht besteed worden als de ziekteverzekering onbekend is. De datum aankomst in België is van belang daar het nagaan van de verzekerbareheid wegvallt als de aanvrager reeds langer dan één jaar in België verblijft. Het OCMW is gehouden bewijsstukken bij te voegen in dit geval: een huurcontract, bewijs van schoollopen van de kinderen, documenten officiële Belgische instanties, facturen op naam aanvrager,...De kennis of de aanvrager afkomstig is uit een visumplichtig land, een land met een verbindingsorgaan of gedekt moet zijn door de Europese verzekeringskaart is ook van belang voor de verzekerbareheid. Meer informatie vindt u hierover in het bovenvermeld informatiedocument, punt D.

Naargelang het geval moet de Hulpkas voor Ziekte en Invaliditeitsverzekering ingeschakeld worden. Wanneer u een vraag hebt betreffende het bestaan van een ziekteverzekering in het land van oorsprong van de aanvrager, kan u contact nemen met de gewestelijke diensten van de HZIV (zie www.caami-hziv.fgov.be).¹

Dit kan enkel zinvol gebeuren onder de volgende voorwaarden:

- Het moet gaan om een land van de Europese Economische Ruimte of een land waarmee België verbonden is door een bilaterale overeenkomst inzake geneeskundige verzorging, en waar er dus een zogenaamd “**verbindingsorgaan**” bestaat.²
- Er moet een **duidelijke band** bestaan tussen de aanvrager en dat land. Die band moet vastgesteld worden hetzij door de nationaliteit van de aanvrager hetzij door zijn (laatste) verblijfplaats.

¹ U kan ook contact nemen met nizeyimana@caami-hziv.fgov.be of tel. 02/504.66.44.

² Een lijst van verbindingsorganen is terug te vinden op www.mi-is.be onder de rubriek Specifieke informatie voor de OCMW's, thema Gezondheid

5) Borgstelling:

- Naam en contactgegevens borgsteller
- Borgsteller aanvaardt al dan niet de kosten

Het sociaal verslag moet verduidelijken of er al dan niet een borgsteller gevonden werd en of deze al dan niet de medische kosten aanvaardt. Het OCMW moet kunnen aantonen dat in geval van het bestaan van een borgsteller deze geweigerd heeft de kosten ten laste te nemen en dat het OCMW in de plaats van de borgsteller optreedt.

De Dienst Vreemdelingenzaken heeft een contactpersoon die informatie geeft over de tenlastenemingen die aangegaan zijn voor vreemdelingen. DVZ geeft info over het bestaan van een tenlasteneming en over de contactgegevens van de borgsteller. Op aanvraag geeft DVZ ook een schriftelijk bewijs als er geen tenlasteneming ondertekend werd voor een vreemdeling.³

6) Sociaal verslag omtrent de behoeftigheid van de aanvrager:

De **motivering** is een situatieschets die onder meer duidelijk maakt in welke omstandigheden de aanvrager leeft, afgesloten met een voorstel tot het al dan niet ten laste nemen van de kosten + eventuele opmerkingen.

De motivering van het sociaal verslag is het belangrijkste onderdeel van het sociaal onderzoek. Aan bovenvermeld *artikel 60 §1 tweede lid van de wet van 8/07/1976 betreffende de openbare centra van maatschappelijk welzijn* moet speciale aandacht besteed worden bij het sociaal onderzoek in het kader van de medische steunverlening:

“...De betrokkene is ertoe gehouden elke nuttige inlichting nopens zijn toestand te geven, alsmede het centrum op de hoogte te brengen van elk nieuw gegeven dat een weerslag kan hebben op de hulp die hem wordt verleend...”

³ Voor informatie over een verbintenis tot tenlasteneming in het kader van een kort verblijf (bijlage 3bis), koen.callaert@dofi.fgov.be of tel. 02/793.86.30. Voor informatie over een tenlasteneming in het kader van een lang verblijf (bijlage 32), marijke.sterckx@dofi.fgov.be of tel. 02/293.87.31.

Het OCMW kan daarom onmogelijk beslissen tot behoeftigheid:

- als een persoon weigert mee te werken aan het sociaal onderzoek omdat in dat geval de noodzaak aan hulpverlening niet kan worden vastgesteld
- als onvoldoende gegevens verzameld zijn om een gefundeerde uitspraak te doen over de behoeftigheid.

De maatschappelijk werker moet een diagnose stellen in verband met de toestand van de persoon en moet alle bewijsstukken verzamelen om te bepalen of de hulpbehoefte aangetoond wordt en hij besluit in zijn verslag tot behoeftigheid.

Op basis van dit verslag neemt de OCMW-Raad of het Bijzonder Comité van de Sociale Dienst haar beslissing.

Het sociaal verslag moet opgemaakt zijn door een maatschappelijk werker en door deze gehandtekend en gedateerd worden. Het moet een voorstel omvatten dat duidelijk moet maken of de kosten volledig, gedeeltelijk of niet ten laste genomen worden.

In de hoop u hiermee van dienst te zijn, verblijf ik,

Hoogachtend,

De Staatssecretaris voor Maatschappelijke Integratie,

getekend

P. COURARD

MODEL SOCIAAL VERSLAG TUSSENKOMST MEDISCHE KOSTEN

Identificatiegegevens en verblijfsituatie:

Naam

Voornaam

INSZ-nummer

Nationaliteit

Burgerlijke stand

Gemeente/plaats van verplichte inschrijving (code 207)

Effectieve verblijfplaats in België (adres):

Gezinssamenstelling:

- woont alleen
- woont enkel samen met partner
- woont samen met partner en kinderen
- woont enkel samen met kinderen
- woont samen met gezin (eventueel enkel partner) en andere familieleden
- woont in bij familie, vrienden
- woont in bij een derde persoon (geen familie, geen partner)
- woont her en der (geen vaste verblijfplaats)
- andere: specificeer

Bestaansmiddelen en reden van verblijf:

Bestaansmiddelen aanvrager

Bestaansmiddelen partner met wie aanvrager samenwoont

Bestaansmiddelen ascendenten/descendenten in de eerste graad met wie aanvrager samenwoont

Reden van verblijf:

- langdurig verblijf met de bedoeling zich te vestigen in België
- familiebezoek
- toerisme
- zaken, werk
- medische redenen
- andere

Statuut op het moment van de medische verzorging:

- A Erkend vluchteling/staatloze
- B Kandidaat-vluchteling
- C Illegaal persoon (persoon **met** INSZ-nr, geen recht op verblijf)
- D Clandestien persoon (persoon **zonder** INSZ-nr zonder recht op verblijf – eventueel bis-nummer)
- E Tijdelijk verblijvend persoon, **visumplichtig** land
- Ebis Tijdelijk verblijvend persoon, **niet-visumplichtig** land
- F Grepatrieerde Belg
- G Minderjarige geboren uit een onbekende vader of moeder
- H Niet in het bevolkingsregister ingeschreven Belg
- I Niet in het bevolkingsregister ingeschreven vreemdeling die het recht heeft om **meer dan drie maanden** in het land te verblijven
- Ibis Niet in het bevolkingsregister ingeschreven vreemdeling die het recht heeft om **minder dan drie maanden** in het land te verblijven
- K Vreemdeling attest “tijdelijke duur ontheemde”

Verzekerbaarheid:

1) Indien ziekteverzekering onbekend bij verzorging:

Datum aankomst België¹:

Afkomstig uit land met verbindingsorgaan: ja - nee

Afkomstig uit visumplichtig land: ja - nee

Gedekt door Europese verzekeringskaart (30.000 €)²: ja - nee

Datum contactname Hulpkas Ziekte-en Invaliditeitsverzekering³

2) Indien aangesloten bij ziekenfonds:

Naam ziekenfonds:

Aansluitingsnummer gerechtigde:

Code gerechtigde (RVV, OMNIO of gewone tegemoetkoming):

Borgstelling:

Naam en contactgegevens borgsteller:

Borgsteller aanvaardt de kosten: ja - nee

¹ Voeg bewijsstukken toe indien reeds langer dan één jaar in België: een huurcontract, bewijs van schoollopen van de kinderen, documenten officiële Belgische instanties, facturen op naam aanvrager,...

² Vereist bij afkomst uit visumplichtig land en nog geen jaar in België

³ Om verzekerbaarheid na te gaan in land van oorsprong (mét verbindingsorgaan) bij verblijf korter dan één jaar sinds aankomst in België: bewijsstuk antwoord HZIV bij dossier bewaren

Sociaal verslag omtrent de behoefte van de aanvrager:

Motivering: situatieschets die onder meer duidelijk maakt in welke omstandigheden de aanvrager leeft, afgesloten met een voorstel tot het al dan niet ten laste nemen van de kosten + eventuele opmerkingen:

Datum opmaak:

Naam maatschappelijk werker:

Handtekening: